USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2021/1624

ze dne 29. dubna 2021

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro chemické látky na rozpočtový rok 2019

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro chemické látky na rozpočtový rok 2019,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0075/2021),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů ([1]) Evropské agentury pro chemické látky (dále jen „agentura“) dosahoval její konečný rozpočet na rozpočtový rok 2019 výše 112 834 290 EUR, což ve srovnání s rokem 2018 představuje snížení o 4,99 %; vzhledem k tomu, že přibližně 39,51 % rozpočtu agentury pochází z plateb a poplatků a 57,61 % z Unie a třetích zemí ([2]) (v roce 2018 to bylo 72,47 % z plateb a poplatků a 26,18 % z Unie a třetích zemí); konstatuje, že významné změny ve složení rozpočtu v porovnání s předchozím rokem souvisejí s nařízením (ES) č. 1907/2006 ([3]), které stanovilo konečnou lhůtu pro registraci na rok 2018, a jelikož nejsou v nařízení (ES) č. 1907/2006 stanoveny žádné další lhůty pro registraci, neočekávají se žádné nárůsty příjmů z registračních poplatků;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce agentury za rozpočtový rok 2019 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a uskutečněné operace jsou legální a správné;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že díky monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2019 dosáhla míra plnění rozpočtu 98,79 %, což představuje snížení o 1,13 % oproti roku 2018; se znepokojením konstatuje, že míra čerpání prostředků na platby činila 86,09 %, což ve srovnání s rokem 2018 představuje pokles o 0,95 %;

2. zdůrazňuje, že agentura je částečně financována z poplatků od společností, které žádají o registraci chemických látek, jak stanoví nařízení (ES) č. 1907/2006; konstatuje, že výše poplatku závisí na velikosti společnosti a množství registrovaných chemických látek (různé limity); konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora uvedlo od prvních registrací v roce 2009 přibližně 26 % společností, že jsou mikropodnikem nebo malým či středním podnikem; se znepokojením však konstatuje, že díky efektivnímu systému pro ověřování ex post agentura zjistila, že přibližně 50 % společností nesprávně vykázalo svou velikost, což vedlo k nižším poplatkům; zdůrazňuje, že toto zjištění dokazuje omezení systému, který příliš spoléhá na vlastní prohlášení žadatelů; bere na vědomí, že aby agentura danou situaci napravila, fakturovala a vybrala v průběhu let opravy poplatků a správních poplatků ve výši 32,2 milionu EUR a dosáhla výrazného pokroku při zpětném vymáhání neoprávněně snížených poplatků a při výběru dosud nezaplacených správních poplatků; konstatuje však, že stále zbývá provést značný počet ověření a že objem oprav poplatků, které ještě zbývá provést, nebyl ke konci roku 2019 znám; vyzývá agenturu, aby orgánu příslušnému pro udělení absolutoria podala zprávu o svém úsilí a dosažených výsledcích s cílem dále snižovat výraznou pracovní zátěž při ověřování a provádět opravy poplatků; žádá Komisi, aby navrhla opatření, která by mohla tuto situaci vyřešit, zabránit podvodům při prohlášení o velikosti žadatelů a zajistit agentuře stabilnější rozpočtové plánování;

([1]) Úř. věst. C 107, 31.3.2020, s. 255
([2]) Úř. věst. C 107, 31.3.2020, s. 255
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1).

3. konstatuje v návaznosti na zjištění Účetního dvora týkající se rozpočtového roku 2018, že agentura má příjmy jak z plateb a poplatků placených odvětvovými subjekty, tak z vyrovnávací dotace z rozpočtu Unie; konstatuje, že jelikož třetí lhůta pro registraci podle nařízení (ES) č. 1907/2006 vypršela v květnu 2018, začaly od roku 2019 příjmy z poplatků a plateb významně klesat, přičemž se očekává, že tento trend bude pokračovat; poukazuje na to, že hrozí riziko, že relativně stabilní výdaje a mnohem méně předvídatelné příjmy mohou mít negativní vliv na činnosti agentury a její plnění rozpočtu; bere však na základě odpovědi agentury na vědomí, že proaktivně zahájila diskuze s Komisí ve snaze zajistit udržitelné financování a překonat problémy svého modelu financování; vyzývá agenturu a Komisi, aby orgán příslušný pro udělení absolutoria o vývoji v této věci pravidelně informovaly; poukazuje na to, že spoléhání se na předvídatelnou vyrovnávací dotaci z rozpočtu Unie v kombinaci s převodem příjmů z poplatků a plateb Komisi může agentuře zaručit předvídatelnější příjmy, které jsou nezbytné pro plnění jejího mandátu;

Udržitelnost

4. zdůrazňuje skutečnost, že v souvislosti s nařízením (EU) č. 649/2012 ([4]) („nařízení o předchozím informovaném souhlasu“) a nařízením (EU) 2019/1021 ([5]) („nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách“) je agentura plně financována dotací od Unie, která v roce 2019 činila 1,56 milionu EUR (v roce 2018 to v případě nařízení o předchozím informovaném souhlasu bylo 1,10 milionu EUR);

5. vítá úsilí agentury o vytvoření nákladově efektivního pracovního prostředí šetrného k životnímu prostředí i veškerá opatření přijatá agenturou ke snížení jejích emisí CO_2, spotřeby energie a k vytvoření bezpapírového pracovního procesu; s uspokojením konstatuje, že výkonný ředitel agentury přislíbil, že do roku 2030 dosáhne agentura uhlíkové neutrality;

Výkonnost

6. konstatuje, že agentura přepracovala svůj model řízení výkonnosti do pracovního programu na rok 2019 ve snaze lépe ukázat dopad a výsledky své práce; vyjadřuje politování nad tím, že agentura v roce 2019 splnila 34 z 53 cílů svých klíčových ukazatelů výkonnosti; bere na vědomí připomínku agentury, podle níž 19 cílů, které nebyly splněny, se týká zejména ukazatelů vstupů a výstupů, které se těžko předpovídají na základě několika faktorů; naléhavě žádá agenturu, aby se snažila dosáhnout 100% splnění cílů svých klíčových ukazatelů výkonnosti;

7. připomíná, že agentura je mezi regulačními orgány hnací silou při provádění právních předpisů Unie týkajících se chemických látek ve prospěch lidského zdraví a životního prostředí, inovace a konkurenceschopnosti; konstatuje, že tato agentura poskytuje informace o chemických látkách, pomáhá společnostem při dodržování právních předpisů a přispívá k bezpečnému používání chemických látek;

8. konstatuje, že agentura prošla v roce 2019 strategickou reorganizací a má nový strategický plán na období 2019–2023 s následujícími třemi strategickými prioritami: identifikace látek vzbuzujících obavy a řízení souvisejících rizik, bezpečné a udržitelné používání chemických látek průmyslem a udržitelné nakládání s chemickými látkami prostřednictvím uplatňování právních předpisů Unie;

9. vyjadřuje politování nad tím, že ve strategickém plánu na období 2019–2023 chybí proaktivní opatření a zdroje pro urychlení, zlepšení a vyčíslení snížení počtu zkoušek na zvířatech a nahrazení těchto zkoušek novými metodami; připomíná význam zásad 3R (Replacement, Reduction and Refinement – náhrada, snížení a zdokonalení) při testování na zvířatech; bere na vědomí doporučení Parlamentu obsažené v jeho usnesení ze dne 10. července 2020 o strategii pro udržitelnost chemických látek ([6]), že by měl být v rámci agentury zřízen zvláštní tým pro ochranu zvířat a podporu metod, při nichž se netestuje na zvířatech; se znepokojením bere na vědomí odpověď ředitele agentury v diskusi s Výborem pro rozpočtovou kontrolu dne 7. ledna 2021, že agentura nereagovala na výzvu Parlamentu k omezení testování na zvířatech; naléhavě vyzývá agenturu, aby výrazně omezila svou závislost na testování na zvířatech; vyzývá agenturu, aby v rámci svého mandátu přispívala k mezinárodním činnostem zaměřeným na podporu alternativních zkušebních metod a aby pravidelně zveřejňovala informace o používání alternativních metod podle nařízení REACH;

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 649/2012 ze dne 4. července 2012 o vývozu a dovozu nebezpečných chemických látek (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 60).
([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ze dne 20. června 2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách (Úř. věst. L 169, 25.6.2019, s. 45).
([6]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0201.

10. je si vědom toho, že nová organizační struktura zavedená počátkem roku 2019 je koncipována tak, aby zvýšila propojenost agentury a usnadnila větší spolupráci; vítá skutečnost, že v porovnání s rokem 2018 bylo provedeno o 50 % více úplných kontrol souladu látek, čehož bylo dosaženo v důsledku zvýšeného zaměření na kontroly souladu s předpisy prostřednictvím interního přesunu zaměstnanců a bez dodatečných zdrojů přidělených agentuře;

11. bere na vědomí, že agentura i nadále sdílí svou strukturu vnitřního auditu s Agenturou pro evropský globální navigační družicový systém a že v roce 2019 agentura poskytla podporu Výkonné agentuře pro spotřebitele, zdraví, zemědělství a potraviny týkající se služeb v oblasti ochrany údajů, dále úzce spolupracuje s ostatními agenturami, včetně sdílení služeb v rámci meziagenturní sítě a sdílení zdrojů prostřednictvím memorand o porozumění; chválí tuto spolupráci jako příklad pro další agentury, který stojí za to následovat; vybízí agenturu, aby usilovala o další a širší spolupráci s dalšími agenturami Unie; vybízí agenturu, aby iniciovala diskusi o sdílení zdrojů v případě úkolů, které se překrývají s úkoly jiných agentur s podobnými oblastmi činnosti;

12. vyzývá agenturu, aby nadále rozvíjela součinnost a posilovala spolupráci a výměnu osvědčených postupů s ostatními agenturami Unie za účelem zvýšení efektivity (lidské zdroje, správa budov, IT služby a bezpečnost);

13. žádá agenturu, aby vypracovala pokyny týkající se minimálních požadavků na informace, které jsou nezbytné pro odůvodnění udělení výjimek z omezení, a aby zajistila, že v případě, že registrační dokumentace nesplňuje požadavky nebo není aktualizovaná, nebude učiněna žádná výjimka;

14. zdůrazňuje, že je důležité posílit digitalizaci agentury, pokud jde o její vnitřní chod a postupy řízení; zdůrazňuje, že je třeba, aby byla agentura v tomto ohledu nadále proaktivní, aby se za každou cenu zabránilo digitální propasti mezi agenturami; upozorňuje však na to, že je třeba přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření s cílem předejít všem rizikům ohrožujícím on-line bezpečnost zpracovávaných informací;

15. připomíná, že je důležité, aby se agentura více zviditelnila ve sdělovacích prostředcích, na internetu a v sociálních médiích s cílem informovat o své práci;

Personální politika

16. konstatuje, že ke dni 31. prosince 2019 byl plán pracovních míst naplněn z 96,75 %, přičemž bylo jmenováno 446 ze 461 dočasných zaměstnanců schválených v rámci rozpočtu Unie (ve srovnání s 452 schválenými místy v roce 2018); dále konstatuje, že pro agenturu v roce 2019 pracovalo 122 smluvních zaměstnanců a 14 vyslaných národních odborníků;

17. bere na vědomí genderovou nevyváženost v roce 2019 na pozicích ve vrcholném vedení (71 % mužů a 29 % žen) a ve správní radě (69 % mužů a 31 % žen); žádá agenturu, aby v budoucnu zajistila vyvážené zastoupení mužů a žen na úrovni vrcholného vedení; žádá Komisi a členské státy, aby při jmenování členů správní rady agentury dbaly na to, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení mužů a žen;

18. konstatuje, že agentura zavedla politiku boje proti obtěžování i související pokyny; bere na vědomí, že agentura uspořádala školení a poskytla důvěrné poradenství, a dále konstatuje, že v roce 2019 byl zahájen pilotní projekt mediace v týmech, v nichž došlo ke střetům; konstatuje, že agentura v roce 2019 řešila jeden neformální postup kvůli obtěžování;

19. bere na vědomí, že agentura zveřejňuje oznámení o volných pracovních místech na svých internetových stránkách, na sociálních sítích a na zvláštních stránkách sítě agentur EU, aby těmto oznámením zajistila větší publicitu; bere na vědomí odpověď agentury v tom smyslu, že zahájila přezkum svých postupů s cílem zveřejňovat oznámení o volných pracovních místech na internetových stránkách Evropského úřadu pro výběr personálu; vyzývá agenturu, aby zveřejňovala svá oznámení o volných pracovních místech na internetových stránkách Evropského úřadu pro výběr personálu; vyzývá agenturu, aby prozkoumala další možnosti přilákání vysoce kvalifikovaných zaměstnanců tím, že rozšíří dosah svých oznámení o volných pracovních místech; vyzývá agenturu, aby se soustředila na šíření výsledků svého výzkumu mezi širokou veřejností;

20. vítá úsilí agentury o vybudování rozmanitějšího a inkluzivnějšího pracovního prostředí a kultury prostřednictvím opatření ve prospěch osob se zdravotním postižením a žádá ji, aby posoudila možnosti dalšího posílení a uplatňování zásad rovných příležitostí v rámci náboru, odborné přípravy, profesního rozvoje a pracovních podmínek, aby zvýšila informovanost zaměstnanců o těchto aspektech; žádá agenturu, aby posoudila možná přiměřená zlepšení a změny ve svých budovách (pokud jde o přístup, odpovídající kancelářské vybavení) pro potřeby osob s omezenou schopností pohybu a orientace nebo s jiným zdravotním postižením;

21. vybízí agenturu, aby dále rozvíjela dlouhodobý rámec politiky lidských zdrojů zaměřený na rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, celoživotní poradenství a profesní rozvoj, vyvážené zastoupení žen a mužů, práci z domova, zeměpisnou vyváženost a nábor a integraci osob se zdravotním postižením;

22. dále zdůrazňuje, že je nezbytné zajistit odpovídající počet zaměstnanců, který bude odrážet potřeby Zelené dohody pro Evropu a strategie Unie pro udržitelnost v oblasti chemických látek, akčního plánu pro oběhové hospodářství a zejména cíle nulového znečištění, a dodatečné zdroje pro jakékoli další potřebné úkoly, jako je provádění vlastních hodnocení látek ze strany agentury;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

23. vítá skutečnost, že agentura zveřejňuje na svých internetových stránkách životopisy všech členů správní rady a jejích výborů, včetně předsedů, kteří jsou zaměstnanci agentury, výkonného ředitele a všech členů odvolacího senátu; vítá skutečnost, že agentura zveřejňuje prohlášení o zájmech všech členů správní rady, vrcholného vedení a předsedů výborů na svých internetových stránkách;

24. vyzývá agenturu, aby uvedla své postupy v soulad s doporučeními evropské veřejné ochránkyně práv ze dne 7. května 2020 ve věci 2168/2019/KR, zejména tím, že v případě potřeby zajistí, aby byla uplatněna možnost zakázat vedoucím pracovníkům nástup do určitých funkcí po skončení jejich funkčního období, a to stanovením kritérií pro situace, kdy zakáže přesun zaměstnanců do soukromého sektoru; informováním uchazečů o vedoucí pozice v agentuře o těchto kritériích v okamžiku, kdy se hlásí, a zavedením vnitřních postupů, aby poté, co zaměstnanec agentury přejde na jiné pracovní místo, byl tomuto zaměstnanci okamžitě znemožněn přístup k důvěrným informacím;

25. vítá další kroky přijaté s cílem zvýšit transparentnost a ochranu whistleblowerů, např. povinné on-line školení o whistleblowingu pro všechny zaměstnance, a trvalé zaměření na povědomí o etice, zadávání veřejných zakázek a řízení smluv a informační bezpečnosti; bere na vědomí, že podle agentury jsou všechna setkání jejího vrcholného vedení se zúčastněnými stranami registrována a zveřejňována na jejích internetových stránkách, aby byla zajištěna plná transparentnost;

26. podle agentury představují příjmy z poplatků zapsané do rozpočtu na rok 2019 zhruba 39,5 % jejích celkových příjmů; konstatuje, že agentura má příkladný systém pro monitorování a prevenci případných střetů zájmů, a bere na vědomí její názor, že riziko takovýchto střetů je omezené, jelikož poplatky mají za cíl pouze pokrýt vynaložené náklady a pracovníci agentury zapojení do utváření veřejného mínění jsou pravidelně hodnoceni s cílem zajistit jejich nezávislost; konstatuje, že agentura by uvítala řešení, kdy by Komise vybírala poplatky jejím jménem, což by usnadnilo finanční řízení agentury a pomohlo omezit riziko nedostatků; konstatuje, že poplatky, které odvádějí podniky v daném odvětví, se v jednotlivých letech výrazně liší, a že agentura tak není schopna s dostatečnou přesností odhadnout vyrovnávací příspěvek z rozpočtu Unie, což komplikuje rozpočtové plánování; požaduje zahájení dialogu o reformě mechanismů financování agentury, aby byla zajištěna jeho udržitelnost;

27. zdůrazňuje, že současný etický rámec platný pro orgány a agentury Unie trpí značnými nedostatky vzhledem ke své roztříštěnosti a nedostatečnému souladu mezi stávajícími ustanoveními; zdůrazňuje, že by tyto otázky měly být řešeny vytvořením společného etického rámce, který zajistí uplatňování přísných etických norem pro všechny orgány a agentury Unie;

28. zdůrazňuje, že někteří úředníci vyplňují prohlášení o neexistenci střetu zájmů a provádějí sebehodnocení s ohledem na dodržování etických norem; zdůrazňuje však, že tato vlastní prohlášení a sebehodnocení nejsou dostatečná, a že je proto zapotřebí dodatečné kontroly;

Vnitřní kontroly

29. na základě zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že u jednoho auditovaného zadávacího řízení specifikace pro nabídky neposkytly uchazečům jasné informace o tom, jak stanovit cenu určité položky v jejich finančních nabídkách, a jelikož tyto nabídky nebyly srovnatelné, rozhodla se agentura celé řízení zrušit a zahájit znovu, což způsobilo zdržení a potenciálně to může poškodit dobrou pověst agentury; bere na vědomí připomínku agentury, že dokumenty k zadávacímu řízení byly považovány za jasné a komplexní a že dodatečné úsilí spojené se znovuzahájením řízení bylo minimální a nemělo žádné dopady na její pověst;

30. na základě zprávy Účetního dvora bere na vědomí, že proces rozhodování ve výběrových řízeních nebyl dostatečně strukturovaný a vyčerpávající, aby zajistil jasnou a chronologickou stopu toho, kdy byly dané dokumenty schváleny a kým; bere na vědomí odpověď agentury, že své postupy změnila tak, aby zajistila, že po každé schůzi budou členům výběrové komise zaslány standardní emaily se zápisem ze schůze a rozhodnutími přijatými komisí, a dále agentura zajistila, že po každé schůzi budou dokončeny elektronické schvalovací toky předtím, než se pokročí ve výběru; vyzývá agenturu, aby zlepšila svá výběrová řízení, a tak zajistila, aby byly postupy prováděny pečlivě a byly transparentní;

31. konstatuje, že Útvar interního auditu Komise provedl audit věrohodnosti týkající se řízení výkonnosti agentury a uzavřel jej jedním velmi důležitým doporučením ohledně používání čtyř kategorií výkonnosti s cílem zajistit, aby byl výkon každého pracovníka hodnocen, aniž by byl srovnáván s výkonem jiných zaměstnanců, a jedním důležitým doporučením ohledně aktualizace postupu plánování, monitorování a podávání zpráv; bere na vědomí, že agentura již přijala nezbytná opatření k provedení obou doporučení;

32. se znepokojením bere na vědomí, že v květnu 2019 čelila agentura krizi v důsledku výpadku veškerých svých IT systémů během migrace serverů na novou infrastrukturu; tato krize byla vyřešena do 48 hodin; doporučuje, aby agentura uplatňovala osvědčené postupy v oblasti IT, když provádí IT operace s vysokým rizikem narušení svých primárních procesů;

33. žádá agenturu, aby zlepšila transparentnost a uživatelskou vstřícnost své databáze a rozhraní mezi hodnocením a následným řízením rizik, včetně například stručného sdělení o látkách registrovaných v databázi agentury, pokud jde o soulad s požadavky a stav hodnocení dokumentace, doplňující výsledek hodnocení látky (zda je třeba další řízení rizik, či nikoli), výslovně uvádějící, zda byla dokumentace shledána nevyhovující a na základě jakých důvodů, a doplňující výsledek rozhodnutí odvolacího senátu, jakož i přijatá nebo zamýšlená navazující opatření agentury;

34. bere na vědomí, že agentura v roce 2019 vypracovala novou strategii a rámec integrovaného systému řízení, který byl dne 15. prosince 2019 schválen správní radou a nahradil standardy integrovaného řízení;

35. vybízí agenturu, aby pokračovala ve svém úsilí o provádění kontrol hodnocení dokumentace podle nařízení (ES) č. 1907/2006 a o zefektivnění tohoto procesu; připomíná, že kontroly hodnocení dokumentace u více než 2 000 spisů týkajících se 700 látek ukázaly, že 70 % spisů není v souladu s právními požadavky nařízení (ES) č. 1907/2006 na informace nebo neobsahuje informace dostatečné pro zajištění bezpečného používání pro občany Unie a životní prostředí;

Ostatní připomínky

36. bere na vědomí, že dne 21. prosince 2019 začal proces stěhování do nových prostor agentury v Helsinkách a nová budova byla pro zaměstnance agentury otevřená a v provozu na počátku ledna 2020, čímž skončily čtyři roky příprav na přesun zaměstnanců; vyzývá agenturu, aby dbala na pohodu svých zaměstnanců zajištěním udržitelných pracovních podmínek šetrných k životnímu prostředí;

37. bere na vědomí, že agentura vytvořila rozsáhlý komunikační balíček na podporu společností a minimalizaci narušení vnitřního trhu během příprav na vystoupení Spojeného království z Unie a přechodného období; konstatuje, že dopad vystoupení Spojeného království z Unie na agenturu je omezený;

38. se znepokojením bere na vědomí, že agentury se týkalo několik případů sporů, odvolání a stížností projednávaných odvolacím senátem agentury, Evropským soudním dvorem nebo evropskou veřejnou ochránkyní práv a že většina těchto případů byla zamítnuta (20 z 37 případů);

39. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 29. dubna 2021 ([7]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([7]) Přijaté texty, P9_TA(2021)0215.